

- Каква? — удиви се Рьоне.
— Не с панделка, а с плетен ширит.
— Странно — каза Робер.
— От друга страна — продължи Албер, — този тип
беше скандалджия.
— В какъв смисъл? — озадачи се Рьоне.
— Твърдеше, че някакъв си го настъпвал.
— Ама нарочно ли? — попита Робер.
— Нарочно — отвърна Албер.
— А после?
— После ли? Чисто и просто отиде да седне.
— Това ли е всичко? — разочарова се Рьоне.
— Не. Най-странното е, че отново го видях два ча-
са по-късно.
— Къде? — оживи се Рьоне.
— Пред гара Сен Лазар.
— И какво правеше там?
— Не знам — каза Албер. — Разхождаше се на-
горе-надолу с някакъв свой приятел, който му обясня-
ваше, че копчето на палтото му било зашито много
ниско.
— Нямаше как — обади се Теодор, — трябваше да
му дам съвет.

ФАТАЛНИЯТ МИГ

СТИХОТВОРЕНИЯ

Превед
СИМЕОН ХАДЖИКОСЕВ

МОРСКИ КОНЧЕТА

Кончета зелени
весели плувци
зимните ми дни
с вас са населени

Как да предпочитам
някакъв Пегас
пред една изящна
скачаща бълха

От фенера бяга
минувач беглец
че под него страда
някакъв мъртвец

АМФИОН

Париж който ни вдъхновява
не е и вашият Париж
с походка бавна но корава
зачеркваме го ето виж

Ах топографии маршрути
скитни по паметни места!
спомен от минали минути
колко измъчва паметта

Щом карта не ни придружава
сме подозрителни за вас
защото всичко е забава
забравя на отминал час

ЧУЖД ГРАД

I

Терзан от навиците груби
на зло без име и без път
беднякът в самота се губи
и чака да го позоват

към небеса земи морета
там никой не желае сам
тревогата на гордост клета
да подчини на нечий срам

II

Без работа денят изгрява
и зимата е пак злина
по улиците се прозяваш
подпираш някаква стена
тъй клетникът се изтощава
и пак се мъчи ей го на
обущата си да спасява
уста без божа благина

III

Спомен от дните отлетели
един умиращ зимен ден
клетни покойници изтлели
спряхте ли прилива студен

по стръмнините излинали
или под бриза вледенен
ще стенете дни и недели
над малшанс увековечен?

IV

Мракът на вълците които умират в нищета
предградията са далече за светлината на деня

V

Бялата върволица на изминалите дни
очаква с трепет най-банален край
клетникът вижда как се сгромолясва
банално отчаяние върху тълната
минали времена няма разграничихте
нешастия и мъки един и същи плод?
Но дните се смълчаха упорито
зимният сняг доплита своя пояс
и клетникът отзад вижда как изчезва
надеждата крепяща досадната тъпна

VI

Кораби безразлични отплувайте далече
от иманяри клетки ловци на тъмен дял
прекарайте и моя живот опротивял
над ласките на щастие потънало в сън вече

Лондон, 1922

ДЪГА

Тези мостове дълги в небето сияят във слава
своя свод те стопяват във цветна дъга
там зеленото стене а синьото страда сега
като истински бог който вяра внушава

Сред звездите прозира се дири следата
и струи белотата на Млечния път
просвредлена нощта е пропуска платната
на несигурен кораб с който плува страхът

Няма кой да ликува в тази зла кавалкада
о театър световен васал на смъртта
всеки цвят избелява неизбежно пропада
щом изсъхне потта щом изчезне солта

Ала времето мъдрост и тайна предава
като мостове дълги с извити крила
сред природата в радост и в скръб величава
сякаш кротки еха сякаш огледала

БДЕНИЕ

Ако нощните светлини ни служат за отправка
страхът ще е за смях боязънта — шега
но светлината нощна заблуждава
на бдение и студ привикнал часовой

ВОДЕНИЦАТА

Потокът-пес във скок без страх се устремява
отърсва сив кожух и лае дълго зло
от водни капки грива над него закръжава
край плътно механично колело
и дните ни ще стрие мелницата здрава
задвигвана от бог с неясно потекло
брашно да потече пот кръв се изпарява
от тази смес с твърде телесно естество
ала с каква мая ще бухне проклетото тесто
та хляб да стане който умиращ причестява?

ЛУЦИФЕР ГОВОРИ

Моето бедствие сега света пронизва
и победен се сгромолясам тежко в мрака
Нощта край мене пръска черна гной
Потъвам във калта прегръдката на времето
съгражда в локвата Затвор от лед
Злото е вездесъщо трябва да се свиква
Трябваше да довърша съвсем негодно дело

Моето тяло червенеет като рак
сварен в сълзите на рода човешки
чиято пот е огънат на всички отчаяния

Ето ме дявол... Не очаквах да постигна толкова

ТУЛЕ

Улучен от стрела в сърцето
старият крал рухва с плач
Жерар го утешава
накланя чистото си чело
глава навежда
Стрелец мърмори
недоволен
Пристигат полицаи
Жерар Жерар защо не прекратиш това клане
защо не идеш в Океана при
съкровища фосфоресциращи
покрити цели с инфузории
Сега в участъка те карат
Двойникът ти оттам ще те спаси

- ГРАДСКИ ЧАСОВНИК

Часовник крехък като времето
часовник бледожълт на цвят
как циферблатът ти се вее
напред-назад
малкото колело не захапва ала пее
разделя двама седнали които плачат
с прическа от един баланс
осъдени на този присмех
(това сам аз това все пак съм аз)
пружина на живота укриваша небето
и ягуар готов за скок
махалото се вие около часовата сфера
отмерени трептения команди строги

ВОДОЕМИ

Посред терени запустели
сред сажди тъкани изтлели
до борсата току-речи
край колонадата на здрача
под слънчевия циферблат
над бели бури и вихрушки
в зеницата на кръстопът
и във метрото насред път
има водоеми

КУЧЕТАТА НА АНИЕР

Погребват кучета погребват котки
коне погребват и погребват хора
надеждата погребват и живота
погребват любовта — любовите
любовите погребват — любовта
погребват мълчаливо тишината
погребват миролюбно и покоя
покоя — най-дълбокия покой —
под пласт от камъчета разноцветни
от раковини и цветя различни

Има един гроб за всичко
но трябва да се чака
и мръква се и после съмва
но трябва да се чака

Сена се спуска към морето
но островът закотвен чака
към извора си ще поеме Сена
но трябва да се чака

Островът ще отплува чак до Хавър
но трябва да се чака
Погребват кучета погребват котки
два непонасящи се вида

ЧОВЕКЪТ ОТ ТРАМВАЯ

Този мъж който нощем върви покрай нея
следва Сена между Курбвоа и Аниер
не сянката този мъж следва а той нея
и върви все напред на зигзаг в мрака чер

Този клетник болят го сега стъпалата
и умората тегне над плещи без мощ
този мъж все танцува така в мрачината
всяка стъпка с дъгата на зимната нощ

Вече час как заглъхна трамвайният вой
ала този мъж сякаш е жив крачкомер
и отчита метража със своите подметки
все върви все върви в тази улица той

Този мъж го очаква девойка любима
тя мръснища е влачи се гдето си знай
и в бардака ѝ място за всекиго има
там е ватманът от средношен трамвай

Заранта ще се вдигне с очи гуреливи
към депото ще тръгне потръпващ от хлад
и додето тя спи още в своя креват
ще си мисли с наслада че обичат го още

ИГРАЧИ НА САНТАСЕ

Ношта ще се спусне над стрехите погребвайки този свят
където живяхме спокойни и весели
катастрофата винаги беше толкова близо до нас че
тази нощ пада над покривите настръхнали от комини
и над къщите бълващи към небето

И какво ли да мислим за нашия весел спокоен живот
щом сме толкова близо до погрома който трябваше
който трябва нощта да докара над стрехите
тъй отчайващо мръсни че да ти се доплаче
а заплачат ли покривите на кал плачът им прилича
край фасадите по гърба на тълпата потича
ако сградите плачат това е повръщане жалко
към улуци камини повръщане спазъм
към земята небето изпразване то е
към лъча и към мрака изпразват утроба
изхвърлят

отпадъците от живота спокоен и весел
(или поне изглеждаше тъй)

на ръба на погрома очакван
тази нощ да погълне света

Прокопавай нощта прокопавай земята
за да хвърлиш света сред миазми и мрак
миазми на нашия вашия техния весел спокоен живот
сантасе сантасе

на нашия вашия техния весел спокоен живот
сантасе сантасе

ПОДКРЕПА II

Аз съм стар и съм скован
възрастта така решава
казват че съм стар скован
мен смъртта ще обладава
в някой тъгъл — както съм си стар скован

§ § §

Сурово е всичко зелено е всичко зъбът стърже в кокала
скомина хвана емайлт от сок на лимони
стича се кръв от един нос разбит — роза
посред муцуна която изригва проклетия
това е смъртта изтезанието — потящ се човек
със смъкната кожа като плод на страстта
Дървото сълзи викове желязото пие мъчения —
сбогом живот сбогом вам кръгозори смрачени
сбогом мои любви сбогом нежност
сбогом навици сбогом дом мой
сбогом надежда сбогом на обещанията —
горчиво е гроздето лимоните — твърде зелени
всичко е само купчина кости от кучета глозгани

§ § §

Нощта е глуха и мъглата
дървото камъкът е глух
глух върху наковалня млата
морето глухо е дочух

Нощта е сляпа и скалата
стръкът под слънчевия свод
сляпа къртината в земята
и всяка ядка в своя плод

Няма — нощта злочестината
ливадата и песента
неми — на свода яснотата
гората викът в пустошта

Природата е виж болнава
болеят звяр камък студен
карикатурата — нездрава
недъгав — клетият кретен

Но кой разбира? Кой говори?

§ § §

Дни изминаха а след тях се изнизаха нощи
дни изминаха дълги цял пробег на кръг
дни огромна въздишка на слънце
с дъх задържан когато дошло от морето
то оцежда се дълго в заревото оскъдно
дни изминаха вдъхновения кратки
що измерват едва плътността на листо
спомен стар върху някакъв календар
дни изминаха и след тях се изнизаха нощи
дълги нощи на сън преплавен от ден
под смразен хоризонт украсен със звезди
дълги сякаш пространство и време
дни изминаха и след тях се изнизаха нощи
кратки нощи вик спазъм и порив
щом преметне се заек прострелян в горите
дни изминаха и след тях се изминаха нощи
и това е друго няма

изминаха дни

§ § §

Лисица хитро примижала
змия в тревата избуяла
цветя в килима тревно мек
вода спокойна слънчев пек
кокошка роши перушина...

... наоколо хвърчат пера
коварният капан задра
лисичи крак и по тревата
блестят на кървите петната
от птицата със врат превит
и от ловеца сам убит!

§ § §

Сянка полегнала
сянка тръгване в тъга
сянка неуместна
сянка надежда прищявка
сянка над лъчезарно море
сянка в подножието на върховете
сянка объркано време
сянка незримо тече край скалите
сянка е всеки час предрешен
сянка-досада сълзи във очите
сянка е любовта ден за ден
сянка животът сянка смъртта
сянка денят в който ти си роден
сянка нощта на смъртта ти
сянка денят сянка нощта
сянка нощта сянка денят
сянка и сянка под път и над път
сянка е всяка човешка душа

УЧИТЕ

Кестеняви води, черни води, чудотворни води,
морски води, океански води, води от искри
онощяват деня и разденват нощта,
песни от неделя до събота вечерта. ...

Зелени очи, сини очи и очи
на минувачка през зимните дни,
черни очи, всепропускливи очи
укротяват словата, повиват звука в пелени.

А водата от тези очи, в огледалото взрени,
в тайни капки през бдение, ще проличи —
огледало и будност в учите зелени или сини,
в учите кафяви, в учите маслинени, в тия чудесни учи.

ФЛОТА
(1920—1930)

ФЛОТА

Рибите имат толкова прелестни главици
че трябва често да ги местиш
защото опустошават сърцата на медузите
Опустошените медузини сърца потъват край
пристанищата

под формата на танкери петролоносачи
Тези медузи никога не ги измъкват
пониква им ново сърце но много по-голямо
много по-хубаво по-зелено и по-твърдо
защото медузите не желаят вече да обичат риби
с режещи плавници и с бели хриле
те искат да обичат само центъра на тежестта
на всяко нещо
в небето а и на земята
Акулите се забавляват
те от платно изобретяват
едни чудесен вид саван
уда̀вниците да повиват
които срещу тях отиват
върбинка дъвчейки в уста
за да си освежат кръвта
Акулите се забавляват
те също имат прелестни главици
и с тях сърцата на медузите опустошават

БОДИЛ

Някой ден аз все пак ще вися на ченгела
най-прилежно накълцан като бивол одран
някой ден все пак моята тиква изящна
ще очаква спокойно порция лук и сушан

Някой ден и червата ми ще ги развият
като пресни суджуци оплескани с кръв
някой ден ще положат сърцето ми в чудна чиния
до далака до дроба и до мойто сърце

Ала кой ще познае сред моите пържоли
сред каранцията там
кой ще види бодила поникнал на воля
който вечен е знам

Живинка упорита алчни корени впила
в най-безплодните почви в най-дивия кът
е бодилът жесток който точи острила
за безпаметни болки но нейде отвъд

КАТАЛОГ НА АНАЛОГИИТЕ

Искрици удовлетворение на севера предишен
свободни кораби изникващи в победни битки
пипер на кината за заблуди благодатни
циклами за любов във най-случайна рокля
подобия на последното миросване на залеза
порцеланови вази измъкнати от Версай върховни
флейти за танци с луни от нефрити
колибарски клисури вдишващи въздух планински
борове плуващи в избелели потоци
реки наранени от полета на рибарчета
кертани заровени на художник в картините
завещание след запой или сън подир пости
привидения и гадания в небесата допуснати
крайности умъдрени неприети от никого
корабни перки които убиват медузи
омагьосани циркове укротени от бури
мрачни усложнени във вечери на метежи

СБОГОМ

Сбогом о мост-хоризонтала
стълбища арки влажен зид
сбогом на твоите балюстради
сбогом о мосте с крак умит

Сбогом на къща-вертикала
с покрив лилав защо не знам
на радиото заехтяло
макар че мен ме няма там

Сбогом на този град несносен
павиран толкова добре
пълен със скелети и кости
град гдето паметта ми мре

БЕЗИЗХОДИЦА

Понтоните на катедрали
и параходният амвон
препъват ловките пищяли
на скитник буен ветрогон

Хармонията на числата
на този град недостижим
превърна в хаос непонятен
и мислите му сякаш дим

променяйки на туй отгоре
себеподобния живот
Изяде той две мандрагори
и пи газирана вода

MATERIA GARRULANS

Лавандула и стафида
зла жена и ловък трик
думата „амин“ табу е
от каторга бяга крал

карнавал девствено слово
сол румънска сняг зелен
и ловджийска твърда чанта
„Милост!“ вика млад зуав

на свидетеля отплата
свобода и рамо с тен
клетник спомня Рождествата
кон е съден от змията

чер сатен звезда далечна
час заключен ден и нош
блъска се капак открехнат
пее празничен афиш

болница грозни аптека
плочник с рибено масло
за младежите белина
за чиновниците йод

скръб любовна и фъстъци
полурухнала стена
куче мършаво привлича
мускули с фалшиви гири

вратовръзки от дантела
чистят вещо житен клас
Нил и Волга мазен ас
кардинали за трапеза

ЧАСОВНИКЪТ

I

Както по улицата крача
пасреща ми Бидар се влачи
но вкиснат да не ви разправам
Абе човек — какво ти става
Ами ето какво
Часовника си глътнах вика
на доктор досега звънях
че гони ме ужасен страх
в ушите да не се натика

II

След месец пак го срещам значи
а той изтупан важно крачи
дори не ме и поздравява
Абе човек — какво ти става
Ами ето какво
Така изкарвам си парите
в стомаха ми е циферблата
ала показва час и дата
преди да се качи в ушите

III

Добре но писна му накрая
че докторите все нехаят
и ще се беси Аз тъдява
минавах питам — що ти става
Ами ето какво
С часовник да си не е лесно
ношем ми пречи да заспя
дупка ми правиха в гърба
щом се повреди Ще се беся

IV

Умря си той и ей ме хуквам
на погребение от скука
но изпокапахме от смях
часовникът щом зазвъня
Ха-ха-ха-ха-ха-ха-ха
Часовник глътнало момчето
не всекиму туй ще се случи
дори стомах да имаш кучи
в главата да ти е сърцето

НЕЩАСТНИК

Тото има нос на коза и крак на прасе
Носи чорапи пепитени
от клечки кибритени
реши косите си само
с нож за книги който прави голям пламък
Щом облече се сивеят стените
Щом стане от сън леглото избухва
Щом се мие водата се пръска
Носи си в джоба
и джоб за проба

Нещастник

СЕЛО

Сгушени под напева на овехтелите думи
отпочиват от скуката минувачите летни
а пъдарят е влюбен в момиченце малко
от сатири преследвано често в гората
християнинът вярва наедрия мечтата
въжеиграчи усърдни там весело грачат
тъмничари приготвят ширита изящен
на труда опростен заради силната вяра
на една маса скицирана в захарен пласт
патица съкрушава общинската власт
горд че е победен месарят се храни през плач
розови репи покрай панаира скитосват
а фургонът дърветата взе под контрол
за лицата им було плете а за сянката стол

КУЛАТА ОТ СЛОНОВА КОСТ

На завет под дъбовете с червеи покрити
на дъбове покрити с червеи мъртвешки
Виолетова сянка където чезнат хоризонти
от раждането на човека
На завет под дърветата няма справедливост
защото правосъдието е скалист орел
който нощем пищи за да приспи стаята пълна с обич
смъртните стаи с деца новородени
Маскирана протяга тя ръка нездравословна
на бедните отчаяни от черните стени
Пазачите в затвора вият от радост като смучат

белезници

по-вледенени от камбанария
Тълпата се е втурнала — трябваше да го предвидим —
към балове за престололюдието

Правосъдне правосъдне
накрая то от кашлица ще се задави
Котка изгубена по тротоар вонящ минава
Прозорец жалък който се отваря за да угасне
светилник който по тела непредвидими пропълзва
с плач търси път край улични фенери
докато полицаите оплешивяват
Витражите на църквите се стапят
под натиска на влажните ръце на жени девственост

непознали

и за които всеки булевард е страст една
Попитайте за пътя няма да ви кажат
Изгнани рамене в безкрайни нощи
Мини от сенки удушени
Звездите хвърлят искри от далечен огън
Вали вали до изнемога
Подскача ястреб заблуден танцьор
Пространството се движи бързо над металически гори
оттам отлитат гарвани свирачи със съдби студени
над тръпката внезапна на степта

пригвоздена към земята от менхири
Ветрилото на облаци стопени
над безплодността пустинна където слънцето заспива
Досадата на този ден залезе
покрита със секунди както поп със въшки
Рухна корубата на тези уроди ужасни
и от прахта със шум излитат птици бели и златисти
перата радват се и бързолетни са крилата
шлейф скъпоценности избягали от влюбени очи
пламъци устремени тилове прозрачни
нежни гърди торсове на звезди
пазачи бдителни на ласкавото утро
на утрото кристално и всевечно
пантера с косъм син
От срещи любовта се ражда октопод яде дъгата
а кукумявка подслонява под крилата
призраци иронични и злодейци
Черните склонове на дъга се сричат под умората
още веднъж здрачът се разтвори във нощта
след като изписа по стените

СЪНУВАНЕТО

ЗАБРАНЕНО

НОЩ

Нощ: една сричка
Стени затворени като шестоъгълници
Нощ: една сричка
Есен: задъхани да чакат уморени
пчелите със сърца ранени
Нощ: змия с продънен прешлен от дъгата лъч
сплетени богове раздрусват сводове големи
букви забравени сред ду-ду-думи неми

Нощта припламва и света убива
Нощта припламва и света залива
Нощта припламва и светът се мърда

Всичко притихва даже планините
Нощ

МИНАВА ВРЕМЕТО

Голям съм почитател на Луната
откакто знам че на арабски
й казват Қ М Р

Луната над детството играе слиза в полет
над вълните които попиват в листата
фин обръч и гъсто тесто от вечност

Един войник замръзва щом дочуе песента на
бухал кристална и тактувана от жаба Луната
възпява чистите треви на сън незнаен

Плъховете танцуват в градовете Гарите
мълчат мълчат и ония които викат нощем
ония които стенат тихомълком

Паметта се простира до миналото чуждо. Лице-
мер многознайко няма да плачеш повече
разпръснат в самия тебе

АРХИПЕЛАГ

Архипелагът беше старец благ
оставил своите острови-дечица
по течението
но след като едно от тях
изгуби се
изядено от лош вулкан
въведе той военно положение
накара да разстрелят на площада
препуция на раздавача донесъл тази тъжна вест

Вулканът беше палавник голям
изяждаше той корабчета малки
поглъщаше големи параходи
но бълваше и раци и скариди
опечени в търбуха му дълбок
та затова омари и погачи
червата възпаляваха му значи

За да се върне при архипелага
на рамото лопата слага
а във ръка трион върти
Стромболи да осакати
но хванаха го съд се свика
който в каторга го натика
ала край Мексико ей на
избяга този хаймана
та островите образува
които се Антилски именуват:
Тринидад Мартиника Доминика Жамайка
Бахамски Хаити Санто Доминго Порто Рико
и Кюрасао

ЕДНО ДЕТЕ КАЗА

(1943—1948)

ЕДНО ДЕТЕ КАЗА

Тюйлери неизменно
над бедите ми бдиш
Мъртва е Сена
Мъртъв Париж

Крачи старец надменен
с хубавица-афиш
Мъртва е Сена
Мъртъв Париж

Плас Конкорд устремено
йероглифи виши
Мъртва е Сена
Мъртъв Париж

Ала мостът на Йена
води в нищото виж
Мъртва е Сена
Мъртъв Париж

Дали аз ще те взема
дали ти ще стоиш
Мъртва е Сена
Мъртъв Париж

Над омраза стаена
над забрава-фетиш
Мъртва е Сена
Мъртъв Париж

Любовта ми ранена
трябва да съкрушиш
Мъртва е Сена
Мъртъв Париж

ДВЕ ХУБАВИ ОТЛОМКИ ОТ ЗВЕЗДА

Две хубави отломки от звезда
две обещания кристални
свеж въздух и нощта подир подир подир
танцуваща прегърнала две хубави отломки от звезда
светлинни ножици край Айфеловата кула
и пролетта която вече грее в мир

под сводове и арки повлякла вяло тяло
довечера непристъпно днес мило всеки път
плът гдето кръв тече с всекинощна плът
извивките на двете ръце там очертало

Смъртен деногълтач са тези две ръце
те пазят топлината на своите две длани
но всички светлини угаснаха в нощта
останал е съюзът на камъка с тревата

НЯКОЙ

Когато козата се смее
когато дървото пада
когато ракът зашипва
когато тревата е звънка

не една къща
не една мида
не един вертеп
не един пухен юрган
чуват ей там
чуват наблизо
чуват едва
чуват добре

как някой микава който могъл би да бъде
който могъл би да бъде някой

БАЛИ

Дъждът все приръсва
над стадо с овчарка
Дочувам по-късно
пуфпафче се мярка

по стръмния склон
и без да ме слиса
съзирам вагон
и локомотриса

Овчарка вагони
дъждът мокри с грация
Прогресът ни гони
Цивилизацията

ЕДНА РЪКА

Ръка минава през вратата
мършава до болка чак
други ръце играят карти
там нейде долу из лазура
а други вече се спасяват
от страшната небесна скука

НОКТИУРНО

Щом до среднощ се веселих
и гайдата обу си боти
уискито си щом платих
пищовът сложи наметало
щом във таксе се укротих
фенерът сложи си яката
щом цял Париж обиколих
луната в бяло премени се
а щом Ньойи аз приближих
сложих си на врата краката

В ПРОСТРАНСТВОТО

Ще речеш че нещо става
а пък нищо не се случи
Автобус премазва куче
зяплювци се забавляват
Скоро ще вали
Гледай ти!

В ЧАСА КОГАТО

В часа когато спят глупците
гъските отървали Рим
на водни кончета подобни
летят с разперени криле
но от весталките далеч

и галите тогава
ги хващат до една

БАСНЯ

Ужасен котарак с каскет
сред мишките уплаха всява
Плъх във ужасен тоалет
с ориз глада си утолява
Кому е по-голям късмета?
С прясно обръсната брада
тези ухилени зверчета
превърнаха се в господа
Деца учете тази басня
и мъдрото ѝ наставление
Бръснарят е човек прекрасен
винаги прав е без съмнение

ЗА ПОЕТИЧЕСКО ИЗКУСТВО

1

Нищо не е едно стихотворение
малко повече от тропически циклон
от тайфун вилнял в Жълто море
и от тайванско земетресение

Едно наводнение на Ян Дзе Ян
удави наведнъж сто хиляди китайци
Вай!
Но то не стана за сюжет на стихотворение
Дреболия

Живееш си добре в нашето село
ново училище ще построим
ще изберем нов кмет и ще сменим дните пазарни
Бяхме в центъра на света а ето че сме вече
край океан-река заръфал хоризонта

Едно стихотворение нищо не значи

2

Прощавай кръгла моя земя
простете свежи дървеса
към гроба отсега поемам
да храня червеи с меса

От цеха поетичен всеки
ще ти скалъпи сносен стих
но угасих аз къорфишека
и жаден в кръчмата се скрих

3

Щом са умело подредени
думите правят стихотворение
Ако човек ги заобича
писаното на стих прилича
Невинаги човек съзнава
че лирика се появява
Темата идва по средата
за да се назове творбата
друг път се хилиш като луд
над своя поетичен труд
но крайност — туй е мое мнение —
таи всяко стихотворение

4

Нашите думи имена тревни
съхнат във речника стаени
облизван от едно теле
хипопотами и баири
леки или тежки но зелени
на кметството сивей афиш
от смъртна злоба овлажнен е
часовник слънчев през лъчите
вдъхва на мокреш миризмите
а пък през него зебри тичат
с крилата дума с крак от шир
тях рижата все ги кръщава
та в речника да се намират

нашите думи имена тревни-ри

5

Ах боже господи как ми се иска да напиша
стихотворение

Виж ти едно минава наблизно
мъничко мъничко мъничко
я ела да те навървя
върху огърлието на другите ми стихотворения
я ела да те втикам
в плътното хапче на мойто избрано

я ела тук да те награбя
да те ритмосам
да те ритмосам
да те залиря
да те влегася
да те стихосам
да те опрозя

Ай дяволско
как се изниза

6

Черната мастилница при пълнолуние
черната мастилница при пълнолуние
при пълнолуние черната мастилница
при пълнолуние черната мастилница
на клетия поет даде перото си
на клетия поет даде перото си
малко е хладно тази вечер
при пълнолуние една черна мастилница
по бялата хартия тичаше перото

Перото черни нишчици тропоса
Бяла луна и чер мастилолив
са майка и баща на туй отроче
бяла луна и чер мастилолив

7

Когато поетите се отегчават им се случ-
ва да грабнат перо и да напишат пе-
сен Ясно е при такова положение че ти пис-
ва понякога от поезия от по-
езия

8

Къде ми е списъка на стиховете
който исках...
Не ща хартия ни перо

ни стих
Пред мен е нищото
кръгло нищо
бездна
Усещам се метафизичен
без плам без свещ
за моята поезика

9

Тази вечер
дали да не напиша поема
за идните поколения?

Ама че
настроение

Аз съм самоуверен
и почвам наперен
и

на
идното поколение
казвам му с извинение
да се пръждосва
Зина от удивление
туй поколение
дето чакаше стихове

тъй де

10

Сабя от слама от дърво от трева от брашно
пушки папурени и топове ракичени
цялата тази армада очаква рождението
на дечицата
Сенките теглилки сълзи и потене
омазано от сополи легло и гърнета
влачи се посред овни прашасали
лута се между краката на столове отрупани
някой там блее
Дете дете е

Небето разбра но и всички разбраха
мустаците строги панталонките къси
разбраха а също така и надутите печки
които бумтят без да пушат разбраха

Разбраха и другите дядото също
е разбрал
и вместо детето говори
сабя от слама от дърво от трева от брашно
пушка на рамо и каска на чело

и детето
сразено
в
училище
влиза

по-късно
от
него
излиза

то
стихове
пише
от дъжд
на вятър

на тема
която
може да бъде
и друга

например тази двосточие
дървена сабя
дървена сабя
дървена сабя
дървена сабя сламена сабя сабя от трева от брашно

11

Влак с писък от нощта подзет
е поетически сюжет

Влак който в Чехия минава
сюжет лирически задава

Влак който свири сам мелоди-
е съчинител и на оди
Влак свиркащ като кос напет
сюжет е за един сонет

Влак свиркащ като таралеж
е нещо като „Гилгамеш“
И само свирещ ношен влак
лирически сюжет е пак

ФАТАЛНИЯТ МИГ
(1943—1948)

СТАРЕЕНЕ

Младостта ми уви
вече с мен не върви
и кротувам си аз
С този тъп четиристак
ставам девствен глупак
в зрелостта
Ето вече сивея
ето вече тлъстея
ето кашлям тъпея
вече вече вече
А когато млад бях
бях щастлив сиромас —
гушер сякаш прострян
в припек слънце — и взрян
в загорели пети
а пък моят зуав
свойта шатра строи
Там годините — дим
дните радостни бяха
а пък нощите сладост
сводът бе несравним
а луните търбуси
бе прохладен снегът
а блондинките руси
Имах аз вратовръзка
от същинска коприна
малко груб бях в прасеца
но с изящно стъпало
а сега а сега
туй навява тъга
аз съм в края на пътя
и се смъквам по склона

dies irae dies illa¹
sic ibo ad astra²

като оня фразьор
паднал от асансьор
но додето летял
все разправял масал
на гълпата зяпачи
„Досега досега
не е лошо така
и надявам се аз
че така ще върви
още малко поне“
Но напук възрастта
бръчки ношно гърне
емфизем и биде
кашлица и морал
вярно не носталгичен
философски приличен
аз старея и смело
ползвам своите останки
Без кюмюр топлина
без салам без шегя
без яйца и без кино
без уиски и вино
без масло без такси
и без чай шоколад
пиша днес стихове
дето нещичко струват
твърде сходни с ония
съчинени на двајсет
и които подписах
все по същия начин
К-ь-о-н-о-р-е значи

¹ Този ден, денят на гнева (лат.) — началото на средновековен църковен хими от Томазо ди Челано (XIII в.). — Б. пр.

² И така чак до звездите (лат.). — Б. пр.

СЪМНЕНИИЦЕ

Дали не съм — се питам — шушумига
с туй сложено на валяка индиго
(това си е на римата поклон)
а всъщност належащата причина —
че всичко живо ще върви на кино
изтупано като че за купон

И ей ни всички корнишони клетки
върху нормално кръглата планета
а епитет защо ти е подир
когато след агония безлична
ти знаеш вече свършило е всичко
но трябва да речеш „почива в мир“

Хората тичат вляво и надясно
като че няма пречки най-опасни
ала такъв си е животът знам
и ето че смъртта ни връхлетява
и погребенията причинява
които забелязваш тук и там

БАЛАДА В ПОГОВОРКИ ОТ СТАРИ ВРЕМЕНА

Свят току-тъй не се създава
трябват ти старци за разплод
секунди са един живот
всичко навреме да узрява
През март се пролетта задава
през юли жетва е в степта
ден пак годината вестява
зимата следва есента

Камъкът лъснат е без мъх
овни остригани пробляват
в града трева повдига връх
и неприятност връхлетява
Всяко дърво саван надява
жълтее слънце в немошта
сняг топлия сезон сменява
зимата следва есента

Стар ли си значи не си млад
изгубваш зъбите накрая
след ядене ти трябва глад
никой не е доволен зная
скърбиш по детската си стая
ругаеш с пяна на уста
подобно на кайман ридаш
зимата следва есента

Посвещение

Прище туй-всичко е коприва
още по-лошо суета
смъртта те дебне костелива
зимата следва есента

ЖИВИТЕ И МЪРТЪВЦИТЕ

Живите и мъртъвците
са с уши като на кърт
живите и мъртъвците
чуват как мълчат водите

Живите и мъртъвците
ще познаеш по шумът
живите и мъртъвците
гръмки са и гласовити

Живите и мъртъвците
бодърствуват щом не спят
живите и мъртъвците
са единни във мечтите

Живите и мъртъвците
пиеето не пестят
живите и мъртъвците
хич не са без миризми те

Живите и мъртъвците
все взаимно се следят
живите и мъртъвците
често сменят си чертите

Живите и мъртъвците
все на слънце се пекаат
живите и мъртъвците
утешават се в бедите

Живите и мъртъвците
своя сън отделен спят
живите и мъртъвците
много мълчат се горките

Живите и мъртъвците
в неведение стоят
живите и мъртъвците
зла съдба влече им дните

Живите и мъртъвците
на петите си вървят
живите и мъртъвците
тичат сякаш са петли те

Живите и мъртъвците
с корените си мълвят
Живите и мъртъвците
изпаряват се отлитат

АКО СИ МИСЛИШ

Ако си мислиш
ако си мислиш
момиче
ако си мислиш
че ще трае че ще тра-
е без край
сезонът на лю-
сезонът на лю-
сезонът на любовта
много се лъжеш
момиче
много се лъжеш

Ако вярваш момиче
ако вярваш ах ах
че тенът ти свеж
тънкото кръстче
ръчичките крехки
и ноктите фини
бедрото на нимфа
крачето ти леко
ако вярваш момиче
че ще траят че ще тра-
ят без край
много се лъжеш
момиче
много се лъжеш

Излизват се дните
сред смях и конфети
слънца и планети
в простора кръжите
но ти мила моя
ти крачиш направо
към нещо неясно

и ей приближава
и бръчката бърза
и тлъстината
тройна брадичка
увиснала плът
Хайде собирай тогава
розите розите
розите на-живота
и листицата
да са аромата
на цялото щастие
хайде собирай тогава
но шом се мотаеш
значи много се лъжеш
момиче момиче
значи много се лъжеш

НЕ МЕ Е ЕНЯ ХИЧ

Не ме е еня хич за мойта карангия
за костите носа и другите неща
Не ме е еня хич за оня завалия
Реймон по малко име и Кьоно по баща

Не ме е еня где хартията отива
за кейове клозети пепел и страхове
Не ме е еня хич макар че ми убива
да преварявам смърт във мойте стихове

Не ме е еня хич Нощта без шум се ниже
под здрачните клепащи на мъртъвци безчет
нощта е нежна ласка на хубавица рижа
от полюсите снежни загадъчен е лед

Не ме е еня хич мен за покоя вечен
оловен ще е той допускам аз без злост
и черен ще да е подобно свода вечер
и като просяк глух подпрян на някой мост

Ала от скръб и траур страх мене ме съвзема
в отсъствие без край тревога смъртна има
От бездна се боя где тлее болестта
от време и пространство и грях на съвестта

Но хич не ме е еня за оня клетник гламав
който при мен ще дойде с лопата някой ден
когато победен в очи с угаснал пламък
куража ще отдам на червенте в плен

Един ден ще възпея Еней или Ахила
или пък Санчо Панса и с него Дон Кихот
Един ден ще възпея идилия във вила
и щастието кротко на мирния народ

А днеска съм съсипан че времето минава
подобно кон запрегнат в долап от сутринта
така че извинете кратуната ми здрава
задето си свирука шансона на смъртта

ЖАЛБА

Да бъдеш все нещастен за мене е присъда .
че аз съм скапаняк
От всичко страдам аз и клетник ще си бъда
че аз съм скапаняк
Каквото и да почне провал ще е накрая
за всеки скапаняк
и простичка наслада отлита и не трае
за никой скапаняк
Уплахата ме сграбчва души ме и немея
най-скапан скапаняк
Какво да правя аз да плача да се смея
подобно скапаняк
Денят започнал син се в черно потопява
цвета на скапаняк
Да пееш ти се ще но ей че завалява
над мокър скапаняк
Да пееш искаш ти досадата сразява
пак всеки скапаняк
Танцува ти се да но кална е земята
и шляпаш скапаняк
Изглежда сме кретени щом плюскаме лайната
така е скапаняк
А любовта и тя нехайно се люлее
над всеки скапаняк
а той повдига нос и весело се смее
усмихнат скапаняк
и още се надява че нещо ще се случи
химери — скапаняк
докато някой ден все пак се той научи
че е роден глупак
А розите цветята любовното вълнение
не са за скапаняк
Не вярва той във тях но туй е без значение
щом ти си скапаняк

ПРИСТАН НА МИЛОСЪРДИЕТО

Не не бива да търсиш пространство и спомен
във дълбоката пепел гдето къщите спят
Не не бива да търсиш възкресеното време
в ламарината тъмна на покриви остри
Аз пък няма да търся наслада ни вино
във индигото празно на прозорец безок
Аз пък няма да търся ни миг нито вечност
о стъгди оскотели от тежки стени
Топографите всичко това ще спасят
а архивите времето ще възкресят
През пролуките сухи смъртта ни прицелва
песъчливият нанос в градини се влачи
всмуква моето детство училище рухнало
скелети на бакали скелети на шивачи
а това е трупът на книжарница тиха
там стените убиха светлината убиха
там и споменът почна душа да бере
там взривиха стените добитък рогат
Аз умирам с всеки квартал Целият град
сутринта се взривява разбит от снаряд
и със него полита и мойто сърце
и главата крака ми и мойте тетрадки
и тревогата хляба игрите ношта
Ах метла ще дотрябва за цялата пепел
Аз съм толкова мъртъв че през сълзи се смея
а морето переше всичко що за пране е

ЧОВЕЧЕСТВО

Човечеството ми даде
правото смъртен да бъда
дългът да съм цивилизован
човешка съвест
две очи които не виждат много добре
нос насред лицето
две ръце и два крака
езика
Човечеството ми даде
баща и майка
може би братя кой знае
братовчеди сюрня
и много предци
Човечеството ми даде
трите си дара
ум чувство и воля
от всеки по малко
Човечеството ми даде
трийсет и два зъба сърце и чер дроб
други органи десет пръста
Човечеството ми даде
всичко за да бъда доволен

ЗАСЛОН ОТ ВРЕМЕТО

Заслон от времето всевечно
единствена е паметта
само секундите се пречат
но ни завличат във пръстта
в онази дупка гдето време
без спомени е вечността

ЕВОЛЮЦИЯ

Човечеството с палци шава
Прави са древните витии
те хълми чудеса създават
навремето — дори капии
навремето — кой ли ги гони —
те с някои издутини
създавали са епигони
и прелестните слабини
деца момичета момчета
и всякакво потомство клето
от недоносчета порой
какво богатство боже мой
и разни дрисльовци безчет
потомци техни за късмет
Тогава друго време бе
човек не криеше лице.

СМЕШНА ГОШАВКА

Всеки ден не е празник: тогава момиче
да вървим да си хапнем хайвер кълка птича

Но сега да открием по-напред ресторанта
дето можем да кльопаме по на аванта

Да отидем във оня не еди къде си
но не става че всеки във спора се меси

Аз предлагам: да идем да хапнем но здраво
във бистрото на улица Хюйгенс тогава

Булевардът „Распай“ не е малка примамка
в тия барове сока го смучат със сламка

Ханс Уилиям Жан-Жак Дюпон Владимир
се наливат със бира сякаш тя е кефир

И макар на зигзаг после с тия авери
оня кът обетован лесно можем намери

дето няма покривка без мазни лекета
сервитьорката дето смърди на клозет а

господарят хитрец за глупаци ни взима —
бял за чер дроб пробутва пикнята за вино

И жена му е с пиле — сардина долива
не с оливи ами със нафта вонлива

А оная кошрамба подметка ни носи
но прикрита с маруля на лист с магданоз и

току виж ни пробута (нали сме абдали)
тя глава на теле дето гниди са яли

току виж ни пробутала свински джолан
който приживе чист не е бивал видян

Ала може би нещо се е съхранило
дето тая зараза не е похабила

„Хубавице това сухожилие вземете
то ще бъде добро да строшите яйцето“

От омлета уханен с магданоз украсен
ще направи за миг буламач овъглен

Този хрупкав кюмюр хич не лъже с вида си
побелява със сол щом се щедро поръси

А чревцата приготвени уж на тиган
ще поглъщаме сякаш са от порцелан

Като гледа как гложгаме нейната скара
ей стопанката ще припадне от ярост

Я да глътнем солници ножове тогава
и подир на бегом всеки да се спасява

По паважа на който сняг кротко се стели
ще летим без боязън на свойте фланели

и когато погледнем след двеста разкрача
ще съзрем че залисан е с друго мърляча

и напразно подире ни бълва обиди —
отровителка тайна, бял ден да не види.

ЕДНО ЦВЕТЕ ЛИЛАВО

Едно цвете което
е лилаво а виж —
жълто-сиво небето
и дъхът на Париж
Там метрото разнася
вик небето пробол
а тълпа многогласа
страда от зъбобол
Рог ловджийски оттатък
после кулата ствол
Залата с огледалата
и Света Жьонвиер
библиотеката
до Сен-Виктор
там крокодилът
извърща взор
край лабиринта
до кедъра стар
и до лъва
до Лионската гара
до Бастилията
и до Риволи
до площада Конкорд
близо до моста
до един близък мост
моста на Сена
мост през деня
мост също нощем
убийство воня
захвърлени котки
в побледняла вода
а в каналите горе
се топят снеговете
недалече от парка
край Бют Шомон

Толкова часове толкоз злочестини
толкова блясъци толкоз луни
над тоя стар Париж
и аз как въздишам
със сломено сърце
с неизменно сърце
край ветрецьт лилав и
зелен като бучиниш
край железните стави
и мостове на Париж.

МОЖЕШ ВСИЧКО

Можеш да вървиш с парцали
щом си вечно победен
Можеш да вървиш с парцали
щом майор са те избрали

Можеш ти да ходиш с фрак
щом небето румене
Можеш ти да ходиш с фрак
щом денят започва пак

И налъми да обуваш
можеш щом полето спи
Да налъми да обуваш
охлювите щом ликуват

На скафандър право имаш
щом ухажваш под вода
На скафандър право имаш
нимфа щом ти е любима

Можеш да вървиш с чадър
щом душата ти тлъстее
Можеш да вървиш с чадър
пазиш ли дебел балдър

Натъкми си и савана
щом като нощта ехти
Натъкми си и савана
яма щом е изкопана.

ОБЯСНЕНИЕ НА МЕТАФОРИТЕ

Извън пространство, време /един човек смутен,
източен като косъм, като зора голям,
със пяна на уста и с поглед изкривен
ръцете си протяга, за да докосне сам

декора нереален. Но смисълът, на pewno
в метафората скрит, бих искал аз да знам:
„Източен като косъм, като зора голям.“
Устата му тогава защо е двуизмерна?

Говоря ли за време, за фикция говоря.
Говоря ли за място, изчезнало е, знам.
Щом за човек говоря, той мъртъв ще е скоро.
Говоря ли за време, отминало е там.

Говоря за пространство и бог го разрушава,
говоря за години — и те изчезват в миг.
Щом чуя тишината, бог пак я озвучава
и ме съсипва, плаши протяжният му вик,

че този бог е демон, в пространството се вдига,
източен като косъм, като зора голям,
със пяна на уста, с лице в противна лига
ръцете си протяга, за да докосне сам

декора нереален. Но смисълът, на pewno
в метафората скрит, бих искал аз да знам:
„Източен като косъм, като зора голям.“
Лицето му тогава защо е двуизмерно?

За богове говоря, защото те морето
браздят с безсмъртен полет и смазват с тежестта.
За богове говоря, че скитат по небето
и постоянни те са, щом имат вечността.

За богове говоря — те под пръстта живеят
и стоплят със дъха си бездушната земя.
За богове говоря — желязото в тях тлее,
те въглища натрупват, изцеждат киновар.

Но демон или бог? Във времето внедрен е,
източен като косъм, като зора голям,
със пяна на уста, с очи обезцветени,
с протегнати ръце, за да докосне сам

декора нереален. Но смисълът, на pewno
в метафората скрит, бих искал аз да знам:
„Източен като косъм, като зора голям.“
Но двете му ръце защо са двуизмерни?

Да, демони това са. Върти се колелото,
един подменя друг, нощта се сменя с ден,
денят си има нощ, а сянка пък дървото,
доброто зло да има светът е нареден.

Това са отражения и негативи неми,
движението учат по неподвижността,
от нищото се мъчат частица да отнемат,
като съставят двойник на всичките неща.

Но нито бог, ни демон, човекът заблуден е,
източен като косъм, като зора голям,
със пяна на уста, с очи, със кръв налени,
с протегнати ръце, за да докосне сам

декора нереален. Но той се заблуждава,
че не е ни източен, ни толкова голям.
Напрасно е напругал той мускули и стави.
Спокойствие ще дойде, щом види оня Храм
как с формата си вечност самичък си създава.

- По английски / 240
Протеза / 241
Епентеза / 242
Епитеза / 243
Части на речта / 244
Метатеза / 245
От една страна и от друга страна / 246
Поименно / 247
Шипящо / 248
Пена петапеев пеепезик / 249
Антонимично / 250
Макароническо / 251
Омофоничен каламбур / 252
По италиански / 253
Разказано от чужденец / 254
Главоблъсканица / 255
Ботаническо / 256
Медицинско / 257
Ругателно / 258
Кулинарно / 259
Зоологично / 260
Безпомощно / 261
Отракано / 262
Според теорията на вероятностите / 263
Характеристика на вида / 264
Геометрично / 265
Селско / 266
Междуметия / 267
Маниерно / 268
Неочаквано / 269

ФАТАЛНИЯТ МИГ

Подбрал и превел Симеон Хаджикосев

- Учите
Морски кончета / 273
Амфион / 274
Чужд град / 275
Дъга / 277
Бдение / 278
Воденицата / 279
Луцифер говори / 280
Тулe / 281
Градски часовник / 282

- Водоеми / 283
Вали / 284
Един милион факти / 285
Кучетата на Аниер / 286
Човекът от трамвая / 287
Играчи на сантасе / 288
Подкрепа II / 289
Сурово е всичко зелено... / 290
Нощта е глуха и мъглата... / 291
Дни изминаха а след тях се изнизиха нощи... / 292
Лисицата хитро примижала... / 293
Сянка полегнала... / 294
Учите / 295

Флота (1920—1930)

- Флота / 296
Бодил / 297
Каталог на аналогите / 298
Сбогом / 299
Безизходица / 300
Materia garrulans / 301
Часовникът / 302
Нешастник / 304
Село / 305
Кулата от слонова кост / 306
Нощ / 308
Минава времето / 309
Архипелаг / 310

Едно дете каза (1943—1948)

- Едно дете каза / 311
Две хубави отломки от звезда / 312
Някой / 313
Вали / 314
Една ръка / 315
Ноктюрно / 316
В пространството / 317
В часа когато / 318
Басня / 319
За поетическо изкуство / 320

Фаталният миг (1943—1948)

- Стареене / 326
Съмнения / 328

Балада в поговорки от стари времена / 329

Живите и мъртъвците / 330

Ако си мислиш / 332

Не ме е еня хич / 334

Жалба / 336

Пристан на милосърдието / 337

Човечество / 338

Заслон от времето / 339

Еволюция / 340

Смешна гошавка / 341

Едно цвете лилво / 343

Можеш всичко / 345

Обяснение на метафорите / 346